

att nem tudott kialakulni hosszas párbeszéd, de valószínűleg erre egy minimum fél nappal kibővített találkozó adhatna csak keretet. Az is kiderült, hogy nem minden régióban természetes a diákok számára, hogy egymás produkcióiról a „tetszett”, „nemetszett” kategorizáláson túl beszélgessenek. Pláne nem egy teremben, más füle hallatára. Egyes területeken van erre kísérlet, s a diákokban is felmerülnek kérdések a látottak alapján, másutt inkább a visszajelzésre vágnak. Így a jövőben további célunk, hogy a zsűrizés interaktívvá tételét szorgalmazzuk, ennek formáját megteremtjük.

Nagy csoda, hogy 29. alkalommal is létrejöhetett az ODT, s már készülünk a jövő évi kerek évfordulóra. A szolnoki találkozó családias jellegét tervezni sem kellett, hiszen adta magát mindegyik helyzet: látva, hogy különböző csoportok diákjai beszélgetnek, együtt pingpongoznak, az étkezéseknél egy helyre ülnek vagy kint a művelődési ház előtti területen a fűben ülve gitároznak, énekelnek. Ezek azok a pillanatok, melyekhez a ODE a kereteket kell, hogy megteremtse, a gyakorlat azt igazolja, hogy a „mindenkori” diákszínjátósok pedig élnek a nekik felkínált lehetőséggel. Azt gondolom, ez mindennél fontosabb. Általános tapasztalat és a visszajelzések alapján is megállapítható volt, hogy jó hangulatú, a szervezésben is gördülékenyen zajló feszített zártunk Szolnokon, ami a „találkozó jellegnek” minden ízében megfelelt.

ODE-fórum

Soponya, 2018. augusztus 12.

Fekete Anikó

Az Országos Diákszínjátós Egyesület életében ritka az olyan pillanat, mint amelyik 2018. augusztus 12-én Soponyán jött létre. Olyan egyeztető fórum került megrendezésre, mely közel harminc résztvevővel (Dél-Dunántúl, Észak-Alföld, Észak-Magyarország, Közép-Magyarország, Nyugat-Dunántúl, Közép-Dunántúl) egy egész napon át zajlott. Aktuális kérdésekkel foglalkoztunk, az egyesület főbb tevékenységeit, hatékonyságát, fejlődési irányait próbáltuk tisztázni. Négy főbb csapásként a regionális találkozóról, az Országos Diákszínjátós Találkozóóról, az Országos Diákszínházi Fesztiválról és a 30. jubileumi évünkről gondolkodtunk. A workshopok, képzések, a mentorprogram és a tábor most nem kerültek előtérbe.

Diákszó

Néhány diák is részt vett a soponyai tanácskozásban, akik az augusztus 13-tól 19-ig tartó, a közelben lévő abai ODE-tábor színjátósai voltak, ám a fórum kedvéért egy nappal előbb érkeztek. Hét diák, akik Balláné Bálint Bernadett vezetésével külön szekciót alkotva ötletelhetek arról, hogy mit szeretnének, kidolgozhatták a számukra ideális fesztivált. Ez volt az ODE-fórum egyik legnagyobb hozadéka, hogy ők maguk, a hazai diákszínjátás néhány érintettje is jelen tudott lenni. A közös gondolkodás során a regionális diákszínjátós találkozók (RDT-k) és a két országos rendezvény zsűrizési lehetősége és egy ehhez kapcsolódó, de ettől különálló moderált beszélgetés volt a fókuszban. A fórumon jelenlévő diákok ideálisnak gondolnák egy hozzájuk életkorban közelebb álló moderátor bevonását, aki segítené a játósok közötti párbeszéd kialakulását. Felmerült az off-programok kisebb, tematikus programokra való bontása, valamint a tréningek hosszabb időtartama is. Az idei tapasztalatok alapján a diákszínjátós szekció a továbbiakban is remek lehetőséget nyújthat arra, hogy azokkal gondolkodjunk közösen, akikért működik az egyesület, és akikhez szól a felmenő rendszerű fesztivál. Jó volna, ha minél több régióból érkeznének diákok, hogy minél több vélemény tudjon találkozni.

A fórum programja

Előbb tisztáztuk, hogy a nap folyamán mely témákat érintjük majd, ezt követően a szekcióvezetők összegezték az idei év tapasztalatait, hogy mely problémák mentén kellene ezeket vizsgálni, és a különböző régiókból érkezők négy-öt fős kiscsoportokba rendeződve egy órán keresztül ezekről beszélgettek. Végül témánként mindenki elmondta gondolatait. Ebéd után pedig minden kiscsoportból egy-egy személy képviselt egy témát, ez alapján szerveződünk újabb csoportokba, s igyekeztünk a megoldásokon gondolkodni.

RDT (regionális diákszínjátós találkozó)

Tóth Zoltán, az Országos Diákszínjátós Egyesület elnöke vezette az RDT-szekciót. A fesztiválrendszer legkényesebb kérdése az értékelés rendszere, mely „legaktívabban” a regionális találkozókra kerül felszínre. A fórumon elhangzott, hogy méltatlan hét-nyolc hónapos folyamat eredményét, az előadást öt percben megvi-

tatni. Jobb esetben is tizenöt-husz percben értékel a zsűri egy-egy előadást, mindezt úgy, hogy a csoportra nincs különösebb rálátása, pedig diákelőadások lévén a színház és a pedagógia összekapcsolódik. Több idő kellene jusson ezekre a beszélgetésekre! Előkerült, mi történik akkor, ha nincs minősítés az RDT-n, díjakkal pedig az ODF-en, ODT-n találkozhatunk. Egyesek szerint moderátori feladatokat kellene inkább ellátni. További lehetőség, hogy a diákok nincsenek bent az értékelésen, csak a csoportvezetők, a moderátor pedig a diákokkal közösen fejtí az előadásokat. Az is megfogalmazódott, hogy minősítést nem muszáj mindenkinek kérni. A közös metszéspont (mint a fórumon elhangzott), nem más, mint hasznos beszélgetések megélése. Volt olyan regionális (Nyíregyháza), ahol a csoportok plakátdemonstrációval és visszajátszással kerültek egymással interakcióba. A csoportok közötti testvérkapcsolatok kialakítása igényként merült fel – különböző országrészben készíthetnek előadásokat diákok egymás munkájáról mit sem tudva, hasonló szellemiségben. Ezen csoportok összetalálkozását segíteni kellene. Mind a diákok, mind a csoportvezetők számára szervezett tréningeket hasznosnak találták a résztvevők, ám azok időbeli megvalósításával minden évben baj van.

ODT (országos diákszínjászó találkozó)

A szekcióbészélgetésben Balla Richie vezetésével olyan témaköröket érintettek a résztvevők, mint az Országos Diákszínjászó Találkozó kiírása, az ODT válogatási elve, a találkozó szakmai beszélgetéseinek arányosítása: hogy a szakmai visszajelzések mellett valódi párbeszédre, például a nézők soraiból érkező kérdésekre is jusson idő. A kiscsoport felvetéseiben meghatározónak tűnt, hogy a résztvevő csapatok a rendezvény elejétől végéig legyenek jelen, hiszen a találkozó csak így nyerheti el igazi célját. Az előadások mellett a találkozó fontos eleme az a tréningssorozat, amely találkozási és közös alkotási lehetőséget biztosít a résztvevő színjászóknak, valamint a csoportvezetőknek. A tavalyi gyakorlat alapján idén is meghívásra kerülnek olyan csoportok vezetői, akik nem előadásukkal, hanem a személyes jelenlétükkel képviselik társulatukat az ODF-en vagy az ODT-n.

ODF (országos diákszínházi fesztivál)

Ezt a szekciót Zuti Krisztián vezette. A fórumon elhangzott hozzászólások megerősítették az ODF létjogosultságát –, igaz az első alkalommal megrendezésre kerülő fesztivál fontos kérdéseiben előre kell lépni. Szeretnék, ha jövőre sokkal nagyobb hangsúlyt kapnának azok az ODF programok, melyek a diákszínjászók közötti személyes és szakmai kapcsolatokat segítenének kialakítani. Ennek megvalósításához a szükséges időt és teret biztosítani kell. Miskolc megfelelő helyszínnek bizonyult ugyan, ám ha hosszabb egyeztetés előzi meg a fesztivált, még jobban ki lehetne használni a város adta lehetőségeket. Az ODF díjkiosztójának, záróeseményének ünnepi jellegét minden hozzászóló elismerte, de a díjak rendszere az elhangzott hozzászólások alapján megfontolandó. A résztvevők bíznak benne, hogy a színházi értékelmutatás gesztusa mellett a közösségi élmény is átélhető lesz a fesztiválon, és igazi ünnepe lehet a diákszínjászásnak a II. ODF is. Az ODE APP létrehozását ez a szekció találta a leghasznosabbnak.

A harmincadik, jubileumi év

Ünnepi év veszi kezdetét 2019-ben, harmincévesek leszünk. Az ODE alapító elnöke, Kaposi László és volt elnöke, Golden Dániel is jelen voltak és segítették a gondolkodást. A jubileumi szekciót jómagam moderáltam, s abban már az elején egyetértettünk társaimmal, hogy folyamatként tekintünk az évre: több eseménnyel, meglepetéssel szeretnénk az ODE szellemiségét megtartani, átörökíteni. Így rendezvénysorozatban gondolkodtunk, hogy köszönthessünk, régi és jelenlegi vezetőkkel, játzókkal találkozassunk, meghatározó és fontos pillanatokra emlékezhessünk. Mindezt három részre bontottuk: felkutatjuk azokat a személyeket, akik valaha diákszínjászók voltak és ismert személyekké váltak, hogy egyrészt üzeneteik által nyerjen igazolást a diákszínjászás fontossága. A szekcióbészélgetés során felmerült, hogy keressünk kiemelkedő munkát végző csoportvezetőket, akikkel interjút készíthetünk diákszínházi munkásságukról. Mivel vizuális elemekkel, videóüzenetekkel gyorsabban tudunk információt közvetíteni, ezért a videókampány lehet az egyik legmarkánsabb eleme ennek a megemlékezésnek, mely segít a még alaposabb múltidézésben, összegzésben. További célként határoztuk meg, hogy az elmúlt harminc év felvett előadásait digitalizáljuk és az ODE TV elindításával rendszerezzük ezeket a felvételeket. Közös flashmob készítése a leglátványosabb elképzelés, figyelemfelhívás, melyet jelenleg aktív színjászókkal tervezünk megvalósítani. S ha már közös diákesemény, akkor legyen az a nap teljes: záruljon egy színházi előadás közös megtekintésével.

Felmerült az anyagi támogatás mellett további adománygyűjtési elképzelés is: ismert színházi szakemberek saját tárgyainak felajánlása, akik maguk is voltak diákszínjászók, s egy-egy számukra meghatározó történetet kötnek ehhez az „ajándékhoz”.

Mivel az ODT harmincadik alkalommal kerül megrendezésre, ezért ott feltétlenül, valamint a II. ODF-en is a „bűvös harmincas” kapcsán élnünk kell az emlékezés gesztusával.

A Diákszínjátszás napja sorozatunk harmadik pillére: újabb találkozási felület a múlt és a jelen színjátszói, csoportvezetői számára – egy délután és egy este az önfeledt együttlété, beszélgetésé, vacsoráé, történetmesélésé, díjazásé lehet.

Zárszó

Nagyszerű volt látni, hogy az ODE-fórumra ennyien érkeztek, bebizonyítva, hogy még mindig „ügy” a diákszínjátszás. Igyekeztünk kilépni a megszokott és továbbörökített fesztiválrendszerünkéből, így idén már elindultunk a változás útján. Az egyesület mindenképpen szeretne aktívan kommunikálni a fesztiválrendszerben érintettekkel, hogy a fejlesztés lépései sokkal megalapozottabbak legyenek. A „lépjünk előre” szándéka egyértelműen érezhető volt ezen a vasárnapon.

A fórum zárását követően az ODE választmánya összeült Abán, s három napon keresztül a megbeszéltek tükrében a következő év tervezésébe fogott. Reméljük, hogy a sok javaslatból minél többet meg tudunk valósítani. Egy biztos: mi már most várjuk a következő, 2019-es egyeztető fórumot.

Ismeretlen ismerősök

ODE-tábor, Aba, 2018. augusztus 13-19.

Fekete Anikó

Az idei regionális diákszínjátszó találkozókon színészi, rendezői különdíjban részesült diákszínjátszók az ODE-táborba is eljuthattak, Abára. Régióként három díj került kiosztásra.

A táborban, amely tréningorozattal indult, Korányi Bálinttal és Tölgyfa Gergellyel színházi alkotófolyamatban vehettek részt a fiatalok augusztus 13-19-ig.

Számos hazai diákszínjátszó műhely évről évre éli saját táborát, ám kevés olyanról hallani, ahol a játzók ennyire speciális szempontok mentén találkozhatnak egy hét erejéig. Azt gondolom, az ODE-tábor erőnyei közé tartozik, hogy végül szinte minden régió képviseltette magát, és bár különböző színházi kifejezési formákon nevelkedtek a résztvevők, mégis azonos volt bennük az elszántság, az alázatosság, és a közösségi színház éltetésének szándéka. Hétfőn még idegenek találkoztak, akik gyorsan rájöttek, hogy olyanok egymásnak, mintha csak testvérek lennének. Nagyszerű volt megtapasztalni, ahogy ez a folyamat elindult, ahogy erre rájöttek a diákok. Úgy hiszem, az „ismeretlen ismerősök”-jelenség az ODE-tábor védjegyévé vált.

Sajnos, végül volt, aki nem jutott el Abára, de akik részt vettek, azok nagyon kitartóan és lelkesen, saját fejlődésükre kimondottan igényt tartva hajtották végig a hetet. Többek közülük más táborokban is részt vettek, s nagyon szép mondatok hangzottak el azokról is. Mindez rendkívül fontos, hiszen a táborok hiányt pótolnak, a következő év munkáját készítik elő, és nem utolsó sorban megerősítő jelleggel is bírnak.

Korányi Bálint speciális improvizációs technikára épített, s a hét végén egy ún. „Armando-típusú” előadás került bemutatásra, mely a chicagói improvizációs tanár és színész, Armando Diaz után kapta a nevét. Hosszú formátumú improvizáció, melyben egy történet monológból indul, nézői javaslattal. A monológ után a játékosok jeleneteket játszanak az előzőekből inspirálódva. A monológ később akár folytatódhat is az előadás során. (Keith Johnstone könyvei és tréningjei – *Impro: Improvisation and the Theatre, Impro For Storytellers; The iO Theater, Chicago* tréningjei szolgáltak alapul, valamint Perényi Balázs *Improvizációs gyakorlatok* című kötete.) Az improvizálás alapjait keresve: a hozzáállás, a jelenlét, az egymásra figyelés, az „ajánlatok”, a státusz, az attitűd, változás és reakció (change and react) mind az építkezés részét képezték.

Tölgyfa Gergely mozgásalapokból kiindulva szerkesztett játékot mutatott a diákokkal a tábor végén. Alapvetően dramatikus készségek és ismeretek elmélyítése, bővítése volt a célja a lehető legjátékosabb formában, mozgásszínházi gyakorlatok mentén. A kontakt improvizáció alapjainak elsajátítása dramatikus jelleggel történt, fejlesztve ez által a játzók érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit és gazdagítva önkifejezésüket. Felszabadító élményt jelentett, hogy kötetlen mozgásokat, gesztusokat is alkalmazhattak a játzók, kreatív fantáziájukat igénybe tudták venni.

Gergely a tréning gyakorlatait Jerzy Grotowskit olvasva, Uray Pétertől, Sárvári Jánostól, Szabó Attilától tanulva, továbbá saját fejlesztésű gyakorlatokból állította össze.

A hét folyamán a színjátszók további tréningeken vettek részt:

- **Tóth Zoltán** tréningje a színházi térhasználatról szólt. „A tér és díszlet megalkotása komolyan befolyásolhatja a dramaturgiát. Fontos, hogy a váratlanság, az orientációs pontok elvesztése, az állandó kere-